

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
प्रशासन सेवाका राजस्व समूह, अधिकृत नवौ तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि
पाठ्यक्रम

एवं परीक्षा योजना

यस पाठ्यक्रम योजनालाई तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा (Written Examination)

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण : सक्षमता परीक्षण(Competency Test)

पूर्णाङ्क :- ३०

तृतीय चरण :-अन्तर्वार्ता (Interview)

पूर्णाङ्क :- ३०

प्रथम चरण :लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)						
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या × अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	१००	४०	सैद्धान्तिक –तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक (Theoretical - Critical Analysis)	१ प्रश्न × १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधान (Problem Solving)	३ प्रश्न × २० अङ्क	
				मामिला विश्लेषण (Case Analysis)	१ प्रश्न × २५ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	सैद्धान्तिक –तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक (Theoretical - Critical Analysis)	१ प्रश्न × १५ अङ्क	३ घण्टा
				समस्या समाधान (Problem Solving)	३ प्रश्न × २० अङ्क	
				मामिला विश्लेषण (Case Analysis)	१ प्रश्न × २५ अङ्क	
द्वितीय चरण : सक्षमता परीक्षण(Competency Test)						
विषय		पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		समय	
In Basket Exercise		३०	लिखित अभ्यास (Written Exercise)		५० मिनेट	
तृतीय चरण :-अन्तर्वार्ता (Interview)						
विषय		पूर्णाङ्क	परीक्षा पणाली			
अन्तर्वार्ता(Interview)		३०	बोर्ड अन्तर्वार्ता(Board Interview)			

द्रष्टव्य :

- माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणका लिखित परीक्षामा **प्रथम पत्र – प्रशासन र व्यवस्थापन प्रशासन** : सामान्य प्रशासन, लेखा र राजस्व समूहहरुको लागि पाठ्यक्रमका विषयवस्तु एउटै हुनेछ । तर द्वितीयपत्र – सेवा/समूह विषयका पाठ्यक्रम सम्बन्धित सेवा/समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाका माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
प्रशासन सेवाका राजस्व समूह, अधिकृत नवौ तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि
पाठ्यक्रम

३. **प्रथम पत्र** : प्रशासन र व्यवस्थापन विषयको लिखित परीक्षा प्रशासन सेवाका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन हुनेछ । तर द्वितीय पत्र सम्बन्धित सेवा/समूह अनुरूप फरक फरक विषयका लिखित परीक्षा सेवा/समूह अनुरूप अलग अलग दिन हुनेछ ।
४. लिखित परीक्षाका माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
५. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा अलग अलग दिनमा हुनेछ ।
६. लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाइबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ साथै परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमको सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक, समस्या समाधान र मामिला विश्लेषणका प्रश्नहरू पाठ्यक्रमको जुनसुकै एकाइबाट पनि सोध्न सकिनेछ ।
७. प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक प्रश्नको लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
८. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएका भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भइ हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकोलाई यस पाठ्यक्रममा परेका सम्झनु पर्दछ ।
९. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ । साथ द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१०. पाठ्यक्रम लागु मिति : २०७८।०२।२६ गते देखि

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
प्रशासन सेवाका राजस्व समूह, अधिकृत नवौ तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि
पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र: प्रशासन र व्यवस्थापन

१. राज्य र सरकार
 - १.१ नेपालका वर्तमान संविधान, नेपालमा संवैधानिक विकास र त्यसका विश्लेषणात्मक समीक्षा
 - १.२ राज्य शक्तिका बाँडफाँड, शक्ति पृथकीकरण र शक्ति सन्तुलन : नेपालमा यसका अभ्यास
 - १.३ सरकारका कार्यक्षेत्र र भूमिका
 - १.४ संघीय प्रणाली र नेपालमा संघीय शासन व्यवस्था
 - १.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको भूमिका, जिम्मेवारी र कार्यहरु
 - १.६ अन्तर सरकार व्यवस्थापन (Inter-Governmental Management -IGM)
 - १.७ संघीय, प्रदेश र स्थानीय तहका व्यवस्थापिकाका संरचना र कार्यप्रणाली
 - १.८ संसद, संसदीय समिति र संवैधानिक निकायहरु बीचका अन्तरसम्बन्ध
 - १.९ लोकतन्त्रका मूल्यहरु र नेपालमा यसका अवस्था
 - १.१० प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त, निर्वाचन प्रणालीका प्रकार (Types of Electoral System) र निर्वाचन चक्र
 - १.११ निर्वाचन व्यवस्थापन, निर्वाचन विवाद निरूपण, निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण र राजनीतिक वित्त
२. सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन (Public Administration & Management)
 - २.१ मानव पूँजी व्यवस्थापन (Human Capital Management)
 - २.२ संगठनात्मक स्वरूप (Organizational Structure)
 - २.३ कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरु
 - २.४ नेपालका निजामती सेवा : वर्तमान अवस्था र भविष्यका स्वरूप
 - २.५ प्रदेश नं.२, प्रदेश निजामती सेवा : वर्तमान अवस्था र भविष्यका स्वरूप
 - २.६ राजनीति र प्रशासनका अन्तरसम्बन्ध
 - २.७ नेपालका सार्वजनिक प्रशासन: सुधारका प्रयास एवं चुनौती
 - २.८ व्यवस्थापनका अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरु
 - २.९ व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरु : नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल (Morale), निर्णय प्रक्रिया, संगठनात्मक व्यवहार(Organizational Behaviour) र कार्य संस्कृति (Work Culture)
 - २.१० प्रकोप/विपद व्यवस्थापन (Disaster Management), परिवर्तन व्यवस्थापन (Management of Change), संकट व्यवस्थापन (Crisis Management), विवाद व्यवस्थापन/समाधान (Conflict Management), वार्ता तथा सम्झौता गन सीपहरु (Negotiation & Agreement Skills)
 - २.११ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन
 - २.१२ संघ, प्रदेश र स्थानीय निजामती सेवा बीचको अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
३. विकासका आयाम र पक्षहरु (Dimensions & Aspects of Development)
 - ३.१ विकास : अवधारणा र नवीनतम उपागम (Recent Approaches)
 - ३.२ विकासका आयामहरु (Dimensions of Development) : दिगा विकास (Sustainable Development), समावेशी विकास (Inclusive Development), सहभागितामूलक विकास (Participatory Development), गरीबी निवारण(Poverty Alleviation), लैङ्गिक सवाल (Gender Issues), जलवायु परिवर्तन (Climate Change), सार्वजनिक निजी साझेदारी (Public Private Partnership), विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण (Globalization, Economic Liberalization and Privatization)

वैदेशिक लगानी नीति

- ३.४ योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन एवं मूल्यांकन प्रक्रिया
- ३.५ आयोजना/परियोजना तर्जुमा र व्यवस्थापन (Project Planning and Management)
- ३.६ विकास सहयोग नीति (Development Co-operation Policy)

४. अर्थ व्यवस्था र सार्वजनिक वित्त व्यवस्थापन

- ४.१ विश्व अर्थ व्यवस्थाका स्वरूप र प्रवृत्ति (Global Economy: Structure and Trends) र नेपालका अर्थतन्त्र
- ४.२ अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरूका परिचालन, आर्थिक वृद्धि, विकास तथा रोजगारी
- ४.३ वित्त व्यवस्थापन (सार्वजनिक आय, सार्वजनिक खच र सार्वजनिक ऋण)
- ४.४ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको आर्थिक काय प्रणाली
- ४.५ राजस्वका सैद्धान्तिक अवधारणा र परिचालन
- ४.६ बजेटका सैद्धान्तिक पक्ष तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र मूल्यांकन प्रक्रिया
- ४.७ वित्त नीति र मौद्रिक नीति (Fiscal and Monetary Policy)
- ४.८ सार्वजनिक खरीद र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ४.९ अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण, अनुदान तथा राजस्व बाँडफाँड र ऋण व्यवस्थापन
- ४.१० नेपालमा सरकारी लेखा प्रणाली र लेखा परीक्षण प्रणाली
- ४.११ सार्वजनिक वित्तीय उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी

५. सार्वजनिक सेवा प्रवाह व्यवस्थापन र विविध

- ५.१ सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रणाली, सेवाका प्रारूप निर्माण र व्यवस्थापन (Service Design and Management), सेवा प्रवाह गर्ने माध्यमहरू (Service Delivery Mechanism) र बैकल्पिक आयामहरू
- ५.२ सेवा प्रवाहमा एजेन्सीकरण (Agencification) र अर्ध- बजारीकरण (Quasi-marketization)
- ५.३ सुशासन, सदाचार, नैतिकता र व्यवसायिकता
- ५.४ सूचनाका हक र पारदर्शिता (Transparency)
- ५.५ सम्पत्ति शुद्धिकरण (Money Laundering) र भ्रष्टाचार निवारण
- ५.६ जनसंख्याका वनोट र यसका विविध पक्षहरू
- ५.७ समावेशीकरणका विविध रूपहरू
- ५.८ सामाजिक न्याय, सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक संरक्षण
- ५.९ नागरिक शिक्षा र विकास
- ५.१० ट्रेड यूनियन (Trade Union) र सामुहिक सौदावाजी (Collective Bargaining)
- ५.११ नेपालका अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध, छिमेक सम्बन्ध, आर्थिक कूटनीति (Economic Diplomacy) र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा नेपालका प्रतिनिधित्व (Representation) तथा भूमिका
- ५.१२ राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक मामिलाहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
प्रशासन सेवा, राजस्व समूह, अधिकृत नबौ तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि
पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र: सेवा सम्बन्धी

१. नेपालको अर्थतन्त्र
 - १.१. राष्ट्रिय अर्थ नीति, वित्त नीति तथा मौद्रिक नीति एवं यिनका अन्तरसम्बन्ध
 - १.२. आर्थिक वृद्धि: अवधारणा, निर्धारक तत्व
 - १.३. उपभोग, बचत, लगानी तथा उत्पादकत्व
 - १.४. आर्थिक नीति विश्लेषण: अवधारणा, विधि तथा औजार
 - १.५. समष्टिगत आर्थिक परिसूचकहरू
 - १.६. नेपाल सरकारका प्रमुख नीति: वाणिज्य नीति, औद्योगिक नीति, वैदेशिक लगानी नीति, पर्यटन नीति, सार्वजनिक निजी साझेदारी नीति
 - १.७. अर्थतन्त्रको विकासमा वैदेशिक लगानी, सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रका भूमिका
 - १.८. नेपाली अर्थतन्त्रका चुनौती र सम्भावनाहरू
 - १.९. आर्थिक समृद्धि र यसका दीगोपना
 - १.१०. संघ, प्रदेश र स्थानीयतह बीचका योजनाको अन्तरसम्बन्ध
२. सार्वजनिक वित्त
 - २.१. सार्वजनिक वित्तको आयाम र संरचना
 - २.२. संवैधानिक आर्थिक काय प्रणाली
 - २.३. विकास वित्त र यसका स्रोतहरू
 - २.४. विकास सहायता
 - २.५. सार्वजनिक खर्च व्यवस्थापन: बजेट निर्माण, बजेट वर्गीकरण, मध्यकालिन खर्च संरचना, वित्तीय अनुशासन, उत्तरदायित्व र पारदर्शिता, नतिजामा आधारित खर्च प्रणाली
 - २.६. सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन र नेपालका अभ्यास
 - २.७. नेपाल सरकारको लेखा प्रणाली, लेखापरीक्षण र बेरुज व्यवस्थापन
 - २.८. वित्तीय संघीयता, अन्तरसरकारी वित्त हस्तान्तरण, प्रकृया, तरीका एवं आयामहरू
३. राजस्व प्रशासन
 - ३.१. राजस्व नीतिका सिद्धान्तहरू
 - ३.२. अन्तराष्ट्रिय व्यापार, कर तथा भन्सार प्रणाली
 - ३.३. आयकर, मूल्य अभिवृद्धि कर, भन्सार, अन्तःशुल्क र गैर कर
 - ३.४. राजस्वका वर्गीकरण र संचालन प्रक्रिया
 - ३.५. राजस्व चुहावट नियन्त्रण
 - ३.६. संघ, प्रदेश तथा स्थानीयतहका राजस्व अधिकार र सा का व्यवस्थापन
 - ३.७. राजस्व प्रणालीका सुधारका क्षेत्रहरू
 - ३.८. संघीय संरचनामा राजस्व प्रशासन सम्बन्धी संगठनात्मक व्यवस्था र जनशक्ति व्यवस्थापन
४. मौद्रिक तथा वित्तीय क्षेत्र
 - ४.१. नेपालका मौद्रिक नीति: अवधारणा, उद्देश्य, औजारहरू तथा नेपालका अभ्यास
 - ४.२. वित्तीय नीति

प्रदेश लोक सेवा आयोग, प्रदेश नं.२
प्रशासन सेवा, राजस्व समूह, अधिकृत नबौ तहको खुला र अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाका लागि
पाठ्यक्रम

- ४.३. मौद्रिक नीति तथा वित्तीय नीति बीचका अन्तरसम्बन्ध
- ४.४. वित्तीय पहुँच, वित्तीय साक्षरता र वित्तीय प्रणालीमा सूचना प्रविधिका प्रयोग
- ४.५. केन्द्रीय बैंक, वाणिज्य बैंक, विकास बैंक, तथा वित्तीय संस्था: आवश्यकता र सान्दर्भिकता
- ४.६. गैर बैंकिङ्ग वित्तीय क्षेत्र र संस्थाहरू
- ४.७. नेपालमा विमा तथा पूँजीबजारको विद्यमान अवस्था
- ४.८. सहकारी संस्थाहरू र नियमनका संयन्त्र
- ४.९. वैदेशिक विनिमय र भुक्तानी सन्तुलन
- ४.१०. अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरू: एसियाली विकास बैंक, विश्व बैंक, अन्तर्राष्ट्रिय विकास संस्था, अन्तर्राष्ट्रिय वित्तीय संस्थाहरू र अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोष

५. विविध

- ५.१. विश्व अर्थतन्त्र
- ५.२. व्यापार सहजीकरण, वैदेशिक व्यापार, व्यापारसँग सम्बन्धित अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संगठनहरू
- ५.३. विश्व भन्सार संगठन र विश्व व्यापार संगठन
- ५.४. सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन
- ५.५. आर्थिक कुटनीति
- ५.६. सम्पत्ति शुद्धीकरण निवारण
- ५.७. राजस्व प्रशासनमा सूचना प्रविधिका उपयोग र चुनौती
- ५.८. भ्रष्टाचार निवारणका लागि कानूनी व्यवस्था र सदचार पद्धती
- ५.९. गरिबी निवारण र रोजगारी
- ५.१०. प्रदेश नं.२, राजस्व सम्बन्धी ऐन, नियमावली, नीति र निर्देशिकाहरू